

ธุรกิจเวียดนาม – ต่างชาติ คำนึงการแก้ไขกฎหมายใหม่

เพิ่มขึ้นตอนเอกสาร – สร้างอุปสรรคให้ธุรกิจ เลี่ยงกระทบเศรษฐกิจหลายพันล้าน

1. เนื้อข่าว

สมาคมผู้ส่งออกและผู้ผลิตอาหารทะเลเวียดนาม (Vietnam Association of Seafood Exporters and Producers: VASEP) ได้ส่งหนังสือถึงรองนายกรัฐมนตรี Le Thanh Long รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงความกังวลต่อร่างแก้ไขกฎหมาย 15/2018/ND-CP ว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยด้านอาหาร (Law on Food Safety) โดย VASEP ชี้ว่าร่างกฎหมายดังกล่าวได้เพิ่มขึ้นตอนและเอกสารทางปกครองจำนวนมาก ส่งผลให้เกิด "คอขวด" ในกระบวนการผลิตและนำเข้าอาหาร ธุรกิจต้องเผชิญกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ทั้งในด้านเวลาและค่าใช้จ่าย แต่กลับไม่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารได้อย่างแท้จริง

VASEP ระบุว่า ร่างกฎหมายได้เพิ่มข้อกำหนดใน 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ การรับรองตนเอง (Self-Declaration) การลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ใหม่ (Registering the announcement) และการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์เดิมซ้ำ (Re-registering the proclamation) ซึ่งหลายข้อกำหนดไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และบางส่วนไม่มีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยด้านอาหารเลย โดยเฉพาะในขั้นตอนการรับรองตนเอง ธุรกิจต้องใช้เวลาเตรียมเอกสารอย่างน้อย 3 เดือน ซึ่งอาจสร้างความเสียหายถึงล้านล้านเวียดนามต่อปี ขณะที่การลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ใหม่ต้องใช้เอกสารจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นหลายแสนล้านเวียดนามต่อปี นอกจากนี้ กฎระเบียบช่วงเปลี่ยนผ่านที่บังคับให้ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตลาดต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติม ยิ่งเพิ่มภาระให้ธุรกิจทั้งในด้านเวลาและต้นทุน โดย VASEP ประเมินว่าจะมีผลิตภัณฑ์กว่า 460,600 รายการที่ต้องยื่นรับรองตนเอง และกว่า 69,400 รายการที่ต้องลงทะเบียนผลิตภัณฑ์เดิมซ้ำ

VASEP ได้เสนอให้กระทรวงสาธารณสุขและคณะกรรมการจัดทำร่างฯ ทบทวนและตัดข้อกำหนดที่ไม่สมเหตุสมผลออก พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้กฎหมายใหม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการส่งออกอาหาร

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสคต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 10 – 14 มีนาคม 2568

นอกจากอุตสาหกรรมอาหารทะเลแล้ว ธุรกิจต่างชาติในเวียดนามก็กังวลต่อร่างแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ (Law on Product and Goods Quality) ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยนาง Dao Thi Thu Huyen รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างประเทศของบริษัท Canon Vietnam ได้แสดงความคิดเห็นว่าร่างแก้ไขกฎหมายว่าด้วยคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์จะสร้างความยากลำบากให้กับภาคธุรกิจ เนื่องจากกฎระเบียบที่เข้มงวดเกินไป โดยเฉพาะในส่วนของสินค้าที่ผลิตและจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีกฎระเบียบที่เข้มงวดกว่ามาตรฐานในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และยุโรป แต่ร่างใหม่กลับเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้นไปอีก ตัวอย่างเช่น การบังคับใช้ระบบการติดตามย้อนกลับสินค้า (Traceability Code) และการติดฉลากอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Label) ซึ่งเดิมเป็นทางเลือก แต่ในร่างกฎหมายใหม่กลับกลายเป็นข้อบังคับ ส่งผลให้ธุรกิจต้องใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านบุคลากรและเวลา ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและกระทบต่อราคาสินค้า ด้วยเหตุนี้ Canon Vietnam จึงเสนอให้รัฐบาลปรับแก้ร่างกฎหมาย โดยลดขั้นตอนทางปกครองที่ไม่จำเป็นลง ให้อยู่ในระดับเดียวกับประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ยุโรป และสหรัฐอเมริกา พร้อมทั้งเน้นการตรวจสอบสินค้าที่หมุนเวียนในตลาดแทน

ในขณะเดียวกัน ตัวแทนจากบริษัท WinCommerce General Commercial Services J.S.C. ซึ่งเป็นผู้ค้าปลีกในเวียดนามก็แสดงความกังวลว่า การบังคับใช้ระบบการติดตามย้อนกลับสินค้า การตรวจสอบแหล่งที่มา และการติดตามเส้นทางขนส่ง จะสร้างภาระหนักให้กับธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากต้องลงทุนในเทคโนโลยีที่มีต้นทุนสูง ซึ่งจะทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นและส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของผู้บริโภคในประเทศ อีกทั้งการกำหนดให้ต้องระบุข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่จัดเก็บและการขนส่งสินค้าอย่างละเอียด จะยิ่งเพิ่มความยุ่งยากในกระบวนการติดฉลากสินค้า ดังนั้น WinCommerce จึงเสนอให้หน่วยงานรัฐออกแนวทางที่ชัดเจนและดำเนินการตามขั้นตอนแบบค่อยเป็นค่อยไป เพื่อลดต้นทุนและช่วยให้ธุรกิจสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(แหล่งที่มา <https://vietnamnews.vn/> ฉบับวันที่ 10 มีนาคม 2568)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ร่างแก้ไขกฎหมาย 15/2018/ND-CP ว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยด้านอาหาร (Law on Food Safety) ของเวียดนาม มุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล อย่างไรก็ตาม ร่างแก้ไขดังกล่าวกลับสร้างความกังวลอย่างมากในหมู่ภาคธุรกิจ เนื่องจากเพิ่มขึ้นตอนและภาระด้านเอกสารในกระบวนการตรวจสอบและควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร โดยครอบคลุมใน 3 ส่วนหลัก ได้แก่ การรับรองตนเอง (Self-Declaration) ซึ่งต้องใช้เวลาอย่างน้อย 3 เดือนในการจัดเตรียมเอกสาร การลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ใหม่ (Registering the Announcement) ที่ต้องใช้เอกสารจำนวนมาก ส่งผลให้ต้นทุนการดำเนินการเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล และการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์เดิมซ้ำ (Re-registering the Proclamation) ที่กำหนดให้สินค้าที่มีอยู่ในตลาดต้องยื่นเอกสารเพิ่มเติมเพื่อยืนยันคุณภาพและความปลอดภัย ซึ่งเพิ่มภาระทั้งในด้านเวลาและค่าใช้จ่ายอย่างมาก สมาคมผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารทะเลเวียดนาม (VASEP) ได้แสดงความกังวลว่าข้อกำหนดเหล่านี้ไม่เพียงแต่ขัดต่อมาตรฐานสากล แต่ยังส่งผลเสียต่ออุตสาหกรรมอาหารทะเล ซึ่งเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมส่งออกหลักของเวียดนาม โดยประเมินว่าธุรกิจจะต้องแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นถึงหลายแสนล้านเวียดนามด่งต่อปี

นอกจากนี้ ภาคธุรกิจต่างชาติในเวียดนาม เช่น Canon Vietnam และ WinCommerce General Commercial Services J.S.C. ได้แสดงความกังวลในทิศทางเดียวกัน โดยระบุว่า การบังคับใช้ระบบการติดตามย้อนกลับสินค้า (Traceability Code) และการติดฉลากอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Label) ซึ่งเดิมเป็นทางเลือก แต่ในร่างกฎหมายใหม่กลับกลายเป็นข้อบังคับ จะสร้างภาระหนักต่อธุรกิจ ทั้งในด้านบุคลากร เวลา และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าในตลาด โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีทรัพยากรจำกัด WinCommerce ยังเตือนว่าการกำหนดให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่จัดเก็บและเส้นทางขนส่งสินค้าจะเพิ่มความซับซ้อนและกระทบต่อกำลังซื้อของผู้บริโภค

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสคต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 10 – 14 มีนาคม 2568

ในประเทศ ด้วยเหตุนี้ VASEP และภาคธุรกิจต่างชาติได้เรียกร้องให้รัฐบาลเวียดนามทบทวนร่างกฎหมาย และตัดข้อกำหนดที่ไม่สมเหตุสมผลออก พร้อมใช้มาตรการควบคุมที่เหมาะสมและยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อป้องกันไม่ให้กฎหมายใหม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของเวียดนามในตลาดโลก

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

ร่างแก้ไขพระราชกฤษฎีกา 15/2018/ND-CP ว่าด้วยการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยด้านอาหารของเวียดนาม ซึ่งเพิ่มความเข้มงวดในกระบวนการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานความปลอดภัย อาจสร้างอุปสรรคต่อผู้ประกอบการในประเทศ เนื่องจากต้องเผชิญกับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การตรวจสอบย้อนกลับสินค้า (Traceability Code) การติดฉลากอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Label) และกระบวนการอนุมัติผลิตภัณฑ์ที่ใช้เอกสารจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีประสบการณ์ในตลาดสากลและผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพระดับสากล เช่น GMP (Good Manufacturing Practice), HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point) และ Organic Certification การเปลี่ยนแปลงนี้อาจกลายเป็น "โอกาสทอง" ในการขยายตลาดมายังเวียดนาม เนื่องจากสินค้าไทยที่มีมาตรฐานสูงและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อาจได้รับความไว้วางใจจากผู้บริโภคเวียดนามที่เริ่มให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารมากขึ้น

ในขณะที่ธุรกิจเวียดนามต้องใช้เวลาและต้นทุนในการปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎระเบียบใหม่ ผู้ประกอบการไทยที่คุ้นเคยกับมาตรฐานการควบคุมคุณภาพจากประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา จะสามารถใช้จุดแข็งนี้เป็นข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งในแง่ของการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง การบริหารจัดการซัพพลายเชนที่โปร่งใส และการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของวัตถุดิบได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ หากผู้ประกอบการไทยสามารถสร้างพันธมิตรเชิงกลยุทธ์กับผู้จัดจำหน่ายและเครือข่ายโลจิสติกส์ในเวียดนาม รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในแบรนด์ผ่านการทำตลาดเชิงรุก ก็จะสามารถขยายส่วนแบ่งการตลาดในเวียดนามได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว